СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLII. Ч. 255. Джерзи Сіти, Н. Дж., середа, 31 жовтня, 1934. VOL. XLII. No. 255. Jersey City, N. J., Wednesday, October 31, 1934. THREE CENTS.

У. Н. СОЮЗ - ЦЕ НАША БУДУЧНІСТЬ В АМЕРИЦІ.

СТРАЙК ФАРБАРІВ ШОВКУ ШИРИТЬСЯ

ПАТЕРСОН (Ню Джерзі). — Юнія фарбарів шовку й рейону видала публичний заклик до робітників цього промислу в Ню Джерзі, Пенсилвенії й новій Англії приступити до їх страйку, що покищо обняв північну частину стейту Ню Джерзі та місто Ню Йорк.

Юнія каже, що робітники хотіли покінчити страйк, але фабриканти на це не згодилися. Супроти цього робітникам не лишається нічого іншого, як страйком заставити фабрикантів полагодити цей спір. Юнія сподівається, що цей заклик викличе на страйк коло 10,000 робітників.

УРЯД ПОСЕРЕДНИЧИТЬ У СПОРІ РОБІТНИКІВ З „ЕЙ-ЕНД-ПІ".

КЛІВЛЕНД (Огайо). — Краєва Рада Робітничих Відносин закликала на спільну конференцію представників купецького підприємства „Грейт Атлентик енд Пасифик Ті Ко.", відомого від перших букв назви як „Ей-енд-Пі", та представників страйкуючих склепових помічників.

Рівночасно „Ей-енд-Пі" пробувала отвирати закриті через страйк крамниці та вести їх при помочі страйколомів. З Клівленду страйк перекинувся вже до Милвокі.

Провідники страйку кажуть, що страйк покаже робітникам підприємства, котрих є 300,000, потребу організації.

АДМІНІСТРАЦІЯ ПУБЛИЧНИХ РОБІТ ДОМАГАЄТЬСЯ 120 МІЛІЯРДІВ.

ВАШИНГТОН. — Адміністрація Публичних Робіт („Пі-Доблю-Ей") предложила президентови Рузвелтови програму конечних робіт та доказує, що уряд мусить добути на ці роботи суму 120 тисяч міліонів долярів.

Ці гроші мають бути видані за 5 наступних років. З того 5 міліярдів має піти на будову мешкальних домів.

„Пі-Доблю-Ей" доказує, що поширення будівляних робіт далоб роботу багатьом безробітним, котрих, на думку цього бюра, є 16 міліонів 650 тисяч.

З ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ.

ВАШИНГТОН. — Проти Антона Синклера виступив іще один визначний демократ, а саме Вилєм Неблет, демократичний лідер Каліфорнії та адвокатський спільник каліфорнійського сенатора Вилєма Мекаду. Неблет закидує Синклерови, що він уживає демократичної партії для своїх особистих цілей. Він закидує далі, що Синклер на випадок вибору зробив би стейт комуністичним.

Цікаву політичну промову виголосив у Ню Йорку мейор Ла Ґвардія, коли, попираючи кандидатуру одного републиканського кандидата на становище конґресмена, він взивав републиканців попирати політику президента Рузвелта.

Бен Ґітлов, бувший провідник комуністичної партії, заявив, що багато комуністичних лідерів постановило приступити до соціялістичної партії. Соціялістичні лідери дали цим комуністам до зрозуміння, що двері соціялістичної партії для комуністів зачинені.

КАМПАНІЯ УРЯДУ ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ.

ФЛЕМИНҐТОН (Ню Джерзі). — Довідавшися про наміри оборони Бруна Ріхарда Гавптмана боронити його перед закидом викрадення й убивства дитини Линдберга, при помочі зложення вини на Фіша, генеральний прокуратор висміяв публично ці заходи, кажучи, що докази вини показують на Гавптмана. Тимчасом Гавптман через свою жінку, котра його відвідує в тюрмі кождого дня, запевняє, що він невинуватий.

Суд у Нешвилі, Тенесі, звільнив з тюрми Томаса Робинсона старшого, 61-літнього контрактора, котрого прокураторія посуджує за помагання синови у викраденню пані Стол та добуттю викупу в сумі 50,000 долярів.

САМОГУБСТВО ВІДОМОГО АКТОРА.

ЛОС АНДЖЕЛЕС. — У домі пані Кюдегі поповнив самовбивство відомий колись фільмовий актор-любовник Лу Теледжен.

Актор, що мав 53 роки, пробився на смерть великими ножицями. Пані Кюдегі каже, що актор від довшого часу журився дуже своєю будучністю, бо йому не лишалося нічого іншого для вдержання життя, як грати дрібні ролі в маленьких фільмових штуках. Кромі цього він хорував на рака, хоч про це ще не знав.

Лу Теледжен був родом з Голяндії, грав уже в рідним краю й у Франції, де вчивсь у відомої Сари Бернар, приїхав з нею до Америки й тут скоро став „ідолом пополудневих театральних вистав".

рвУсзнза,іоі

ЖІНОЧІ КЛЮБИ ПРОТИ „ЧУЖИНЦІВ".

Уряд Нюйорської Стейтової Федерації Жіночих Клюбів збирається предложити конвенції організації, що має відбутися дня 12. листопада, резолюцію, щоб організація повела кампанію за реєстрацію всіх „чужинців", себто ненатуралізованих імігрантів.

РАДІО РАТУЄ ЛЮДЕЙ ПЕРЕД СМЕРТЮ.

В місті Кройден (Анґлія) збожеволів аптикарський помічник в одній більшій аптиці. Сусіди повідомили про цей випадок поліцію, а та ще таки того самого дня устійнила в слідстві, що божевільний продав кількадесятьом людям ліки, в яких була сильна отруя. Кільканацять хвилин після цього центральна радіопосильня в Лондоні перервала нагло вечірній концерт і оголосила на домагання лондонської поліції пересторогу, що хто того дня купував у згаданій аптиці ліки, хай їх не вживає, ані не дає іншим особам, бо в них є отруя. Перестороґа зробила своє. Небаром на поліцийну станицю в Кройден принесли багато осіб ліки, які продав їм божевільний.

6 ТИСЯЧ ДОЛЯРІВ ЗА „МЕДОВИЙ ТИЖДЕНЬ".

Пероед окружним судом у Варшаві відбулася розправа проти д-ра Б. Рубінштайна, обвинуваченого в обмані й крадежі. Рубінштайн одружився з Розою Мошкович і одержав 6 тисяч долярів віна. По тижневи Рубінштайн покинув жінку, а гроші задержав. Родина жінки лікаря закидує йому, що він одружився з нею тільки тому, щоб одержати гроші. Д-р Рубінштайн бориниться, що він мусів видати гроші на заплачення довгів. Роза каже, що він думав, що як довго „тревало" подруже, він був власником майна жінки. Покищо відложено розправу й тому не знати, яке становище займе в цій справі суд.

НЕДОЛЯ ОДИНОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ НА ПОЛІССІ.

На Поліссі є лиш одна українська приватна школа ім. О. Стороженка в Бересті. В ній учаться діти місцевих міщан і селян з околиць рідною мовою, що з огляду на пануючі на Поліссі відносини має для нас особливе значіння. В минулім році по звільненні кількалітнього управителя школи, п. П. Артемюка, управителькою була пані Горбачева, яка свої обовязки під усіми оглядами виконувала дуже добре. Та поліські Українки делеґували її на Український Жіночий Конґрес, що відбувся у Станиславові. Про виступ її подавала наша преса. Тепер же шкільна влада п. Горбачевої на становищі управительки берестейської школи на цей шкільний рік не затвердила. Внаслідок того, хоч було вписалося 40 учнів, школа нечинна. Берестейська „Просвіта" старається про затвердження іншої вчительської сили, щоб школу таки урухомити.

ХОЛОДНЕ ПОВІТРЯ У НАЙГЛИБШИХ КОПАЛЬНЯХ.

Як відомо, у копальнях є тим вища температура, чим глибша копальня. А саме температура підвищується там на кожних 33 метри глибини на один ступінь. Це значить, що чим глибша копальня, тим тяжче у ній працювати. Тому недавно завели на одній з південно-африканських копалень золота спеціяльне уладження, що достарчає навіть найглибшим частинам копальні (2,300 метрів!), де панує температура 50 ступнів свіжого повітря. Таким робом праця у такій глибокій копальні стає неможлива. Кошти будови цього уладження рівні 5 міліонам злотих. З цього видно, що воно всетаки оплачується.

ДБАЮТЬ ЗА СВОЮ МОВУ.

День чистоти мови святкували в Туреччині 26-го вересня ц. р. У той день усі статті в часописах вживали тільки суто турецьких слів, оминаючи чужинних: арабських, перських і французьких. Гадаємо, що можнаб колись улаштувати таке свято і в нас і воно могло би живо зацікавити письменників, журналістів і читачів.

СЛАВНЕ ІМЯ.

В Італії пішла мода, що нагадує большевицьку: охрещування дітей іменами досі невідомими, а проте славними. Богато батьків називає тепер своїх дітей іменем Марконія в честь славного винахідника. Влада не противиться тому, тільки Марконі протестує зі скромности, щоб його імя не робило конкуренції ріжним святим.

НАПАД НА ПРАВОСЛАВНОГО СВЯЩЕНИКА.

В селі Дермань, пов. Здолбунів, на Волині якісь невідомі досі справці доконали замаху на місцевого православного священика, В. Кульчицького. Десь коло 10. год. нічю кинув хтось до мешкання священика крізь відчинене вікно горіючу пляшку, обвинену в клоче, що було насичене нафтою. В нутрі пляшки було 10 крісових набоїв, що з них 3 експльодували, але не зробили ніякої більшої шкоди.

ОСТРІВ, ЩО ВИРИНАЄ З ВОДИ.

Російський учений проф. Верещагін відкрив нижче рівня балкайського озера досі невідомий острів, що має 4 кв. кільометри. Він висловив здогад, що острів зветься „Стовпи" і був іще на картах 17-го віку. Тоді острів був замітний, а згодом пішов під воду. Тепер він виринає поволі наверх. Учені досі сумнівались, чи такий острів взагалі існував.

ЧИ СПРАВДІ СУМНЕ?

„Курер Львовскі" з 21. вересня ц. р. під заг. „Сумне, одначе правдиве" повідомляє, що до жидівської крамниці при вул. Голуховських улан 6. п. приніс назад масло, куплене в цій крамниці, так сказав: „Пані не хоче польського масла, а жадає руського". Це, як бачимо, також доказ, що масло „Маслосоюзу" найкраще.

НЕБЕЗПЕЧНА ЗАБАВА З ОГНЕМ.

5-літній хлопчина Бенджемин Меклелен та 7-літній Джеймс С. Бенет в Нептюн, Н. Дж., забавляючися сірниками в маґазині пекарні, підпалили будинок і самі згинули в пожарі. Батько Бенджемина Меклена був машиністом на повітрянім кораблі „Ейкрон", коли цей розбився.

„ДОЧКА" БУВШОГО РОСІЙСЬКОГО ЦАРЯ МИКОЛИ II.

В Югославії появилася була якась дуже елеґантна жінка й казала, що вона є княжна Татіянна, дочка бувшого російського царя Миколи II. Згадана жінка розказувала в усіх подробицях про те, як їй вдалося вратуватись перед большевиками. Очевидно, що поява тієї жінки викликала була в цілій Югославії велику сензацію, але вона, як виходить з останніх вісток, покінчилася дуже прозаїчно. Жінку цю арештовано. У слідстві призналася вона, що подаючись за бувшу княжну, хотіла ввійти у багатіші товариства й там допуститися обманів.

СМІЛИВА ТОРЕАДОРКА.

В Еспанії знають віддавна сеньоріту Марію Сальоме. Вона має славу тореадорки. З биками перестала боротись давно; нині має 56 літ. Та ось тепер заявила вона, що хоче ще раз попробувати своїх сил. Мабуть переживає небезпечний вік. Уже попідписувала умови з підприємцями „боротьби биків" у ріжних еспанських та португальських містах. Вона одягається по чоловічому і ніхто не знав би що це жінка. Досі вона працювала як наставник у копальнях провінції Хаен і ніхто не знав, хто вона. Вперше виступила вона на арені у 1888 р.; у 1907 р. після змагання з биком пролежала довший час ранена. У 1912 знову боролась і була одним із найславніших тореадорів. Та саме тоді прийшла заборона для жінок виступати на арені і Сальоме мусіла зріктися своєї професії. 11 літ жила з ощадностей, потім узялась до якоїнебудь праці. Вона хоче показати тепер своїми виступами молодим, як колись виглядало мистецтво тореадора.

ЗАСТУПНИК ДИРЕКТОРА ДЕПАРТАМЕНТУ ПОДАТКУ Й ОПЛАТ — ДЕФРАВДАНТОМ.

У Варшаві припинили в урядуванні заступника директора департаменту податків і оплат при міністерстві скарбу, Міхальського, бо він допустився фінансових надужить на пів міліона злотих. Надужиття ті є в звязку з аферою пос. Ідзіковського, якого за надужиття виключили з ББ. Недавно один познанський професор заскаржив був Міхальського за пляґіят. Він у Вільному Університеті виголосив відчит про скарбовість зовсім такий, як того професора з Познаня. Факту пляґіяту Міхальський не заперечив, лише в отвертому листі сказав, що справу віддасть під професорський суд того університету.

НІБИ УКРАЇНСЬКА АРМІЯ, АЛЕ БЕЗ КОМАНДУЮЧИХ УКРАЇНЦІВ

КИЇВ. — Революційно-військова рада української округи переїхала з Харкова до Києва. На чолі ради стоїть командуючий військами України Якір, Жид, а найближчим його помічником є Хаханян, Вірменин, політичний керівник округи.

В Києві є тепер розташована 45-та большевицька дивізія красної (червоної) армії. Ця дивізія складається виключно з Москалів. (Українці, як за давніх царських часів, відбувають військову службу головно в тих частинах, які знаходяться на Далекім Сході. — Ред.).

ТРЕБА НАДІЯТИСЯ ДАЛЬШИХ ЗБРОЄНЬ НА МОРІ.

ЛОНДОН. — Переговори, які ведуться між Злученими Державами, Великою Британією і Японією в справі обмеження зброєння на морі, не доводять до нічого. Японія вперто домагається рівности в зброєнню. Проти цього протестує найбільше Америка. Кажуть, що вислід з тих переговорів буде такий, що щойно тепер зачнуться правдиві перегони в справі зброєння на морі.

КОМУНІСТИ ПРОТИ ГІТЛЕРОВОГО ПРЕДСТАВНИКА.

ДОБЛИН (Ірляндія). — Прибув сюди Вільгельм фон Кільман, новий німецький посол, котрого привитано в історичнім доблинськім замку з великою помпою. Та в часі, коли посол їхав до замку, зібралася на вулиця купа комуністів і кричала: „Геть з Гітлером!" Поліція арештувала провідника протестуючих.

РОЗКРИВАЮТЬ ТАЙНУ „СІОНСЬКИХ ПРОТОКОЛІВ".

БЕРН (Швайцарія). — На розправі в справі т. зв. „Сіонських протоколів" зізнавав Володимир Бурцев, відомий у цілім світі зі своїх ревеляцій про Евгена Азєва, ославленого провокатора царських часів. Він зізнав перед судом, що „Сіонські протоколи", в яких пишеться про змагання Жидів опанувати цілим світом, є твором російських тайних аґентів. Ті протоколи, як кажеться в позві сіоністів, поширюють тепер нацисти в Швайцарії й скрізь по світі як нібито правдиві, що походять із жидівських рук.

Бурцев зізнав, що автором тих протоколів є ґенерал Раховський, бувший голова царської тайної поліції в Парижі. Помагав йому в тому ділі Ґоловинський, провокатор і бібліотечний знавець, котрий працював у французькій Народній Бібліотеці. Серґій Сватиков, бувший заступник ґубернатора Петербурга, потвердив зізнання Бурцева. Він подав, що „Сіонські протоколи" написані на підставі „Діяльоґу в Гадесі між Махіявелієм і Монтеск'є".

Свідки з боку нацистів потвердили, що ціла політика нацистів у Німеччині є основана на тих протоколах. Теодор Фішер, провідник швайцарських нацистів, заявив, що без огляду на те, чи „Сіонські протоколи" правдиві чи фальшовані, одно є правдою: що вони відповідають дійсности, а те, що в них заповіджене, потверджує історія.

Інші свідки зізнавали, що ті протоколи мали великий вплив на політику царської Росії. Казали, що ті протоколи були причиною погромів у Росії, як теж її розвалу і приходу большевиків до влади.

НІМЦІ НЕ БУДУТЬ ПЛАТИТИ ДОВГІВ.

БЕРЛІН. — Д. Гяльмар Шахт, міністер економії і президент Державного Банку, заповів, що Німеччина не може сплачувати далі довгів. Замісць грошей мусять вірителі брати товари. Він теж подав до відома, що Німеччина зачинає в скорім темпі унезалежнювати себе від чужих країв, бо добуває чимраз більше хемічним способом бавовну, нафту й інші артикули, які мусить спроваджувати з заграниці.

ЕВРОПЕЙСЬКІ ДИВА.

ЛОНДОН. — В Анґлії підкреслюють з европейських подій як найважніші такі два далекосяглі „дива":

Першим є поява турецького відділу з турецькими прапорами на похороні югославського короля Александра. Кажуть, що 600 років тревала ненавись між Туреччиною і Сербами, чи Славянами на Балкані. Були кріваві війни, які тягнулися століттями. А тепер виходить, що те все погребане. Бо отсе перший раз Турки взяли участь в офіціяльній формі в того роду маніфестації як похорон голови сербської держави.

Другою важною подією вважають те, що в Москві совєтські провідники разом з Третім Інтернаціоналом уже давно розпрощалися зі світовою революцією і тепер дбають тільки про те, щоб задержати владу у своїх руках.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.
За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

СКРІПІТЬ УКРАЇНСЬКУ СИЛУ В АМЕРИЦІ -

ВАРШАВСЬКИЙ ОХЛАП

Львівське „Діло" доносить у новинці й передовиці про Державний Рільничий Ліцей з українською мовою навчання. Має він бути відкритий з початком шкільного року 1935—1936 на основі рішення міністра освіти і віроісповідань. Покищо ще ніхто не знає, де та школа буде, хто нею буде кермувати та хто в ній буде вчити.

„Керування цеї школи — пише „Діло" — треба звести до тих заходів, які наші господарські установи робили від довшого часу перед урядом. В липні 1933 року внесли наші господарські установи на руки тодішнього премієра Януша Єнджеєвича, меморіял у справі господарського українського шкільництва, в якому представлено конечність креування високої української господарської школи в межах Польщі".

Зайвим булоб говорити, що Українцям під Польщею треба такої господарської школи і багато інших. Але тут не про те нам іде. Креування такої школи, якщо воно дійсно до цього прийде, вважаємо в першу чергу політичним кроком. Вправді, як подає „Діло", українські господарські установи взялися за цю справу і їм удалось „переконати" польський уряд, чи польського міністра, про потребу такої школи і хосен з неї. Та й це нас не переконує. Польський уряд і без нас знає добре, чого нам треба й що ми повинні мати. Це він знав давно й нічого в тій справі не робив, а тільки, де міг, нищив іще й те, що український нарід будує своїми власними силами і в господарській ділянці. Колиж він тепер заявив, що готов відкрити згадану школу, то, річ природня, даремно він цього не робить. Та ми справи пересуджувати не будемо, а пождемо на дальші факти.

Зазначимо, що вона не може нас задоволити навіть тоді, якби ми поставилися в положення „реальних" політиків, або, як це тепер у звичаю казати, опортуністів. Бо навіть з того боку виходячи, треба мати на увазі, що в Польщі існує вже мабуть від яких 10 років закон про це, що має бути відкритий український університет. А де він? Таж Польща зобовязана міжнародніми пактами надати Галичині автономію! І коли вже ходити до Варшави та стояти льояльно на польськім державнім становищі й випрошувати чи домагатися там реальних здобутків, то і ту справу треба ставити у цілому, а не у виді добування поодиноких концесій на школу, банк і т. п. Бо інакше то це є вправді „реальна", але дуже дрібна, міщанська політика. А для Польщі — великий здобуток. Бо могтиме перед світом крутити баки, що, мовляв, глядіть: даємо школу Українцям; ми вже з ними договорились і зговоримось. І без того польські заграничні представники та польські бюра раз-у-раз підкреслюють, що тільки група українських терористів каламутить спокій, а позатим є згода.

СКАНДАЛЬНІ ВІДНОСИНИ НА ЛЕМКІВЩИНІ

(Допис з Рідного Краю).

Уже давніше зазначила наша краєва преса, що Поляки будуть лиш так довго підпирати москвофільських провідників на Лемківщині і дурити їх „реальними обіцянками", як довго ті москвофіли будуть Полякам потрібні до здійснювання польських плянів на Лемківщині. Бо „прийде час, що Поляки копнуть на Лемківщині москвофільських провідників так, як червоні московські кати копнули тепер своїх завушників, українських комуністів. Мурин зробив свою службу, то може тепер відійти". І це все сталося.

З Лемківщини переносять до корінної Польщі покищо вчителів москвофілів зпід стягу „Русского Селянського Обєднання", але напевно незабаром прийде хвиля, що туди перенесуть і тих кількох учителів-москвофілів, що є членами „Лемківського Союза", що ведуть політику цього „Союза" (себто по рабськи підлизуються тим, які їм „реально" щось обіцяли, хоч — як відомо — „обіцяв пан кожух, тепле його слово"). А інших членів цього „Союза" розженуть на сто вітрів. І тут сповниться також приповідка про Мурина.

Москвофілів на Лемківщині заманюють Поляки до себе дуже делікатно й політично, немов ту мишку на солонину, та дурять їх ріжними „реальними" обіцянками, щоби, зловивши їх наче канарка до клітки, могли тим лекше здійснювати свої пляни.

А з Українцями на Лемківщині Поляки поступають інакше. Не вживають вони тут ніякої посередньої дороги, лише просто й отверто нищать кождий прояв українського національно-просвітнього життя і паралізують кождий український рух. Я тепер спинюся над тим трохи довше.

Ще два роки тому могли (з малими виїмками) сяк - так розвиватися на Лемківщині читальні „Просвіти" й парохіяльні читальні, а при них могли працювати аматорські гуртки. Не замічалося ще тоді нагінки на кооперативи, що належать до Українського Ревізійного Союза. Працювали свобідно й кружки „Рідної Школи". Шкільна молодь могла ще тоді без перешкоди читати дитячі часописи „Наш Приятель", „Дзвіночок" і „Світ Дитини". Старшим ніхто не перешкоджував читати українські релігійні, національні і господарські ґазети. Та вже минулого і цього року почала сильна рука нищити на Лемківщині все, що лише запахло українським духом.

У деяких читальнях „Просвіти" і парохіяльних читальнях переведено ревізії, деяким новозаснованим не позволено розпочати діяльности, а в деяких, що вже існували, припинено діяльність. У червні ц. р. переведено ревізію в читальні „Просвіти" в Гладишові, Висовій і Ропиці Руській, а в липні ц. р. в парохіяльній читальні в Мацині Великій (всі ті села в горлицькім повіті) та забрано з деяких вище вичислених читалень українську леґальну пресу, як: католицький орґан „Правду", „Народню Справу", „Нашого Лемка" й іншу. Також були ревізії в читальнях „Просвіти" і в інших лемківських повітах.

Новозаснованим читальням „Просвіти" в Свіржовій Руській (пов. Ясло) й у Волі Нижній (пов. Сянок) не дозволено розпочати діяльности, бо, мовляв, така діяльність „загража безпеченьству публічнему"... Щоби спаралізувати новоосновану читальню „Просвіти" в Кінськім (пов. Березів), місцева дідичка, Полька, основала при помочі староства і поліції читальню ім. Качковського, а новоснованій читальні „Просвіти" в Кінськім **заборонено** розпочати діяльність.

Припинено діяльність читалень „Просвіти" в Улючі і в Павликовій (пов. Березів), у Злоцькім, у Ростоці Великій і Лосю (пов. Новий Санч), у Маластові, Пантній, Ропиці Руській і в Гладишові (пов. Горлиці). Мотивом розвязання деяких вище згаданих читалень у повіті новосандецькім було це, що члени тих читалень читають ґазети „о треcці вибітнє політичней", як „Народню Справу", „Правду", „Нову Зорю" і „Нашого Лемка". Іншим мотивом розвязання деяких читалень „Просвіти" було це, що до тих читалень, за статутом, можуть належати тільки особи, української народности, а Лемки, мовляв, належать до лемківської нації!...

Крім цього в двох останніх роках власти дуже обмежують діяльність читалень „Просвіти" на Лемківщині і не позволяють на ніякі імпрези цим читальням. Так було у Висовій, Гладишові, Пантній, Лосю, Бересті і в інших місцевостях. Сильне обмеження діяльности читалень „Просвіти" замічається загально на цілій Лемківщині.

Не лиш імпрези, влаштовувані читальнями „Просвіти", стрічають зі сторони староств великі перешкоди. Такі перешкоди мають також імпрези, влаштовувані нашими кооперативами, що належать до Укр. Рев. Союзу, або парохіяльним комітетами. Коли цього року на Різдво парохіяльний комітет села Грабу (пов. Ясло) хотів уладити театральну виставу, то за дозволом на цю виставу треба було писати до староства кілька разів та долучати переклад цілої вистави польською мовою! Справа тягнулася пів року. Дійшло до того, що **кільканацять Грабян** мусіли вдатись особисто до староства **(зробивши пішки 100 км. дороги!)** і аж тоді вдалося їм з тяжким трудом виклопотати дозвіл на влаштування тої вистави. Також у Святковій Великій (пов. Ясло) робить староство перешкоди відносно вистави, яку задумала влаштувати тамошня кооператива, що належить до Укр. Рев. Союзу, хоч увесь дохід призначено виключно для тих, що потерпіли від повени. За те в тій самій Святковій Великій дозволяє староство кождої хвилі, і то дуже поспішно (бо залагоджує справу навіть в одній годині), на відіграння вистави читальнею Качковського, не питаючи навіть про зміст дотичної пеcи. Недавно староство в Яслі позволило відіграти читальні Качковського в Святковій Великій таку виставу, на якій були шкільні діти, а якої зміст був згіршаючий і деморалізуючий, бо аматори виступали в ролі большевиків, на сцені „холерували", „шлякували" та дерли образи святих. Вище згаданої вистави вчила Святковян жінка місцевого православного священика-москвофіла.

Староство в Сяноці заборонило основувати кружки „Рідної Школи" в Синеві і в Новосільцях та припинило діяльність кружка „Рідної Школи" в Прелуках.

Забороняють основувати дитячі садки „Рідної Школи" в Сяноці, Дубрівці Руській, Новосільцях, Буську, Загутині, Тиряві Волоській, Обреховій і в Токарні, котрі то села лежать у сяніцькім повіті.

Не дозволяють читати шкільним дітям „Нашого Приятеля" і „Дзвіночка" в Загутині (пов. Сянок), у Святковій Великій і Малій (пов. Ясло), в Злоцькім (пов. Новий Санч) і в багатьох інших місцевостях Лемківщини.

В Сяноці карають адвоката за чисто релігійну промову на академії в честь епископа Коциловського.

В деяких школах Лемківщини вчительство відбирає шкільним дітям вище згадані дитячі часописи і на очах дітей кидає їх у піч, бо, мовляв, це ґазетки для українських дітей зі східньої Галичини, а Лемки належать не до української, лише до **лемківської** нації!

Загально — вся українська преса ділає на Поляків на Лемківщині так, як на индика червона плахта, і тому цю пресу переслідують і ріжними способами намовляють Лемків, щоб вони цеї преси не читали.

Найбільше денервує Поляків і їх прислужників-кацапів ґазета „Наш Лемко", видавана Іваном Тиктором у Львові, вул. Руська ч. 18. (коштує на рік лиш одного доляра). Тому з тим „Нашим Лемком" ведуть війну не лише війти в поодиноких селах, але навіть державна поліція. Війт у Ждині (пов. Горлиці) не доручив „Нашого Лемка" адресатам. Війтови з Перегринки (пов. Ясло) наказала поліція з Осіка не допускати до села „Нашого Лемка", а в Криниці ходив постерунковий Кіяк по селі і списував протоколи з тими, що читають „Нашого Лемка"! Почтовий уряд у Грибовій не доручає „Нашого Лемка" передплатникам з Берестя, не зважаючи на численні рекламації й скарги до краківської дирекції почт і телеґрафів.

Мішаються Поляки на Лемківщині навіть у такі кооперативні справи, які їх зовсім не повинні обходити (як це робила недавно поліція з кооперативою в Святковій Великій) та намовляють членів кооперативи, щоб вони ухвалили на загальних зборах виступлення кооперативи з „Укр. Рев. Союзу", а приступлення до „Русского Ревізіонного Союза", і т. п.

На тлі ненависти до українського руху на Лемківщині Поляки вже до того ступня перечулені, що навіть у чисто релігійній діяльности наших священиків на Лемківщині добачують українську „політику". Загально відома річ, скільки то прикростей — як уже доносила преса — перенесли минулого року від польської влади наші священики в Грабі, Дошниці і Крампній (пов. Ясло) за те, що влаштували в своїх церквах чисто релігійне свято „Українська Молодь Христови". В тім святі добачили поліційні і прокураторські чинники аж зраду державну. Бо, мовляв, згадані священики „переводили з народом в церкві присягу на вірність Україні й тимсамим приготовляли відірвання Лемківщини від Польщі"... Дохоження в тій справі, слідства і переслухання по судах священиків і кількадесятьох людей тягнулися більше як пів року, але на слідстві і дохоженнях усе скінчилось, бо було наглядне, що присягу переведено не на вірність Україні, а на вірність Христови.

На підставі вище сказаного приходимо до висновку, що українське життя Лемківщини опиниться в короткім часі в **підземних катакомбах.** Однакож український нарід Лемківщини не допустить до знищення свого національного просвітнього життя та до приглушення української свідомости, бо духа народу та високої національної ідеї ніхто не зможе знищити.

Син лемківських гір.

Р. Петрин.

МАЮ ДВІ.

(Оповідання).

— 18)

Дівчина не хотіла. Аж коли він вхопив її ззаду за оба рамена і попхав на кладку, пішла. Вода по обох боках кладки клекотіла, шуміла, пінилася. Сидір далі держав дівчину за оба рамена. Се було не так на те, щоби її обезпечити від упадку, як на те, щоби її взагалі мати в своїх руках. Прийшовши на кінець кладки, Сидір пустив дівчину, і вона одним скоком опинилася на березі. Та ледви і Сидір скочив на беріг, вона стрибнула назад на кладку, крикнувши:

— Я прийшла в чужий край без пашпорту!

Побігла і зараз була зі своїми коровами. Сидір поволи пустився за нею. Цапок знов підскакував, то позаду, то попереду. То була хвиля, коли корови вже з привички одна по одній стали пускатися в сторону хати. Коли Сидір прийшов до Настки і знов вхопив її за рамя, вона сказала:

— Чейже бачиш, що корови вже йдуть!

— Хібаж вони самі не знають дороги до хати? — спитав Сидір. — Корови йдуть поволи, бо ще й по дорозі пасуться. Ще досить маєш часу зїсти рибу і цілком не кваплячися, прийти до хати разом з коровами. Чейже не лишиш рибу, яку я для тебе зловив і для тебе спік.

— Або то правда, що ти для мене зловив? Саме для мене?

— А для когож, як не для тебе?! Чейже не для мого цапа.

— Для себе самого.

— Для мене досить одна риба. Хоч я вже одну мав, то я не спочав, поки не ймив другої. Ту рибу я міг би занести моїй господині, бо вона дуже любить рибу. Та як би я був призначив для неї, то був би не спік. Як спік, то хіба лиш для тебе.

— Колиж бо я боюся йти на той бік до тебе, — сказала півголосом, схиливши головку і дивлячися на пальці своїх босих ніг.

Сидорови зробилося горячо.

— Не бійся! — сказав. — Я не такий напасливий, як Іван Журчан. Зїш рибу і зараз побіжиш за твоїми коровами.

Сидір згачив пальці лівої руки з пальцями її правої руки і знов пустився до ріки. Вона вже не відмагалася. Коли прийшли над ріку, він злегка попхав її на кладку. Сим разом не придержував її.

— Я впаду у воду! — сказала, ступивши пару кроків.

— Дивися тільки на дошку так, щоби води не бачити, то не впадеш. До того я йду зараз за тобою. Як би би падала, то я вхоплю тебе.

— І впадеш разом зі мною.

— Хіба не у воду!

— Ти може гадаєш, що я справді боюся? Я вже не такими кладками ходила!

Кажучи се, вона метнулася вперед і була вже на березі, заки він пройшов цілу дошку. Коли Сидір прийшов на кінець дошки, скочив на беріг так, що будьтоби не хотячи копнув дошку. Дошка зсунулася з каменя у воду, филя вхопила її і понесла.

— Мати Божа! — дівчина крикнула. — Якжеж я тепер вернуся?

— То хіба чорт зробив тобі такого збитка. — сказав Сидір. — Та ми з тим якось дамо собі раду. Тепер сідаймо до риби. Як зїш рибу, то може тобі виростуть рибячі сплавки і ти ріку перепливеш.

— Добре тобі жартувати! — сказала журливо. — Ти парубок... Я не дам собі ради.

— Кажу тобі, вперед возьмися до риби. Потому будемо радити, як тобі пробратися на твій бік.

— Обоє сіли коло спечених риб. Сидір виймив з кишені ножик і ним здер з риби шкірку. Розколов рибу через половину, ножем підважив і відоймив гребінь остей. Біле мясо риби на зеленім листку подав дівчині.

— Як би ти був добрий господар, то ти й хліб мав би до риби, — сказала, сміючися. — Хліб, або й булку. Як би я була знала, що нині запросиш мене на рибу, то я була би принесла мого хліба.

— Завтра й хліб буде, — відповів Сидір. — Та зате може не буду мати щастя в ріці. Бо ти не гадай, що рибу мож зловити все, коли тільки схочеш.

— Скажи мені, як я тепер проберуся на той бік? — спитала, кінчаючи свою рибу.

— Нині вже запізно думати про се. Вже вечеріє, до моста далеко. Заки зробиш половини дороги до моста, буде цілком темно.

— Що мій господар скаже, як корови прийдуть самі до хати без мене?

— Се, що він скаже, тобі повинно бути цілком байдуже, бо ти того не будеш чути. Як прийдеш завтра, то скажи правду. Що вода забрала кладку і ти мусіла переночувати у Журчанів.

— Я не хочу зійтися з Іваном! — дівчина сказала рішучо.

— Можна зробити так, щоби ти не потребувала з ним зійтися. Журчаниха знає, яке зілля той її синок. Сама не схоче, щоби ти з ним зійшлася.

Коли обговорювали, як то Настка повинна би балакати з Журчанихою, впрошуючися до неї на нічліг, і коли Настка спитала, чи Журчаниха взагалі схоче приймити до себе на нічліг дівчину, котра приплenталася в ночи з парубком, почули жалісне мекання.

— Мій цапок лишився по тім боці! — крикнув Сидір. — Ще того хибувало мені. Ти застрягла по сім боці, цап по тім.

Ще настільки було ясно, що вони бачили, як той цапок бігав сюди й туди край ріки, шукаючи кладки, яку забрала вода.

— Склалося дуже добре для мене! — сказала дівчина. Цапа по тім боці чейже не лишиш, бо він готов піти в ліси, заблудить і не вернеться, бо вовки зїдять його. Мусиш іти аж до моста і мостом на той бік аж до цапа. Я піду з тобою. Як не буду сама, то не буду боятися.

— Щоби не треба було зробити так, як радила Настка, Сидір скоро роззувся, закотив штани аж поза коліна і зійшов у ріку. По хвили був назад з цапком на руках. Ставувши перед нею, сказав:

— Ти мабуть не багато тяжча, як той цап. Тебе було би й зручніше нести, бо ти не пручалась би так, як дурне цапятко. Хочеш, то перенесу тебе на той бік.

— Не хочу! — відповіла. — І не треба аж нести мене. Як ти пройшов, несучи цапа, то я сама чейже також втну таку штуку.

— Ані думай про се! — відраджував Сидір. — Вода дідьчо зимна. Вода сильно рве. Мене не звалила з ніг, бо я тяжкий, ще й цапа двигав. Ти половину лекша від мене, проти напору води не устоїшся. Камінь ховзький. Як поховзнешся, то вода вхопить тебе і понесе як стебло. Скрізь сторчать скали. До першої вдариш головою і буде по тобі. І похорону не будемо мати, бо чорт зна куди вода занесе тебе і де ти застрягнеш в якім лознику.

— То хіба лишуся по по сім боці, — сказала. — Впрошуся на ніч до Журчанихи і на зорях піду долі рікою аж до моста, де перейду на той бік. Ходім, щоби Журчаниха не дивувалася і не спитала, чому я так пізно прийшла, і чому ти так пізно прийшов... зі мною!

(Далі буде).

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

КЛІВЛЕНД, О. Подається до відома членам Тов. Сокіл, від. 336, що місячні збори відбудуться в неділю, 4-го листопада, в годині 1-шій пополудні, в галі У. Н. Дому. Проситься членів прибути на збори і вирівнати свої вкладки. Членів, котрі ще не переписались зі старого на новий рід, просимо принести старі грамоти. Ці збори скликується одну неділю скорше, бо 11. листопада святкується листопадове свято. — Григ. Степанек, секр.

ПАТЕРСОН, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 64, повідомляє своїх членів, що звичайний місячний мітінґ відбудеться в суботу, 3. листопада, в годині 7:30 ввечір, в галі де звичайно. Проситься членів прибути конечно, бо є дуже важні справи до полагодження. Напоминається довгуючих членів, щоб конечно старалися вирівнати свої залеглости цього місяця. Хто ще не перейшов до нового роду обезпечення, нехай принесе на мітінґ стару грамоту і переписатись, бо, як було оголошено гол. урядом всі члени мають перейти до нового роду обезпечення до нового року. Проситься членів старатись придбати хоч кілька нових членів і вписати свої діти до Молод. Департаменту. — Іван Ґабрилович, предс.; Сергій Винярський, кас.; Іван Ількович, секр.

ПРИЄДНАЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО У. Н. СОЮЗА

РЕЗОЛЮЦІЇ ВИКОНАВЧОГО КОМІТЕТУ „ОБЄДНАННЯ"

(Ухвалені на **РІЧНИХ ЗБОРАХ** дня 27 жовтня 1934).

I.

ДО ВИТРЕВАЛОСТИ В ДАЛЬШІЙ БОРОТЬБІ.

Положення українського народу під займанщинами виявляє з кождим роком чимраз вимовніше, що вороги українського народу ще далі жиють в тій омані, що можна терором чи іншими засобами зломити його волю до державної самостійности, а загарбані українські землі задержати при собі навіки.

Та українські революційні відрухи на наших землях як і іншого роду спротиви українського населення супроти захань наших ворогів на опанування не тільки землею, але й душею українського народу, вказують виразно на те, що наш нарід не погоджується з поневоленням і вважає його за тимчасове. І тому саме, що Рідний Край вірить в остаточну поразку наших ворогів і в віднову української держави, видає українська земля щораз нових героїв, про яких ми нераз і не чуємо і яких імен не знаємо, але які скріпляють національний відпір, підносять національну гідність та свідомість, а тимсамим зближають нас до здійснення нашого ідеалу.

Положення в Европі тепер таке, що найближчі часи можуть принести великі несподіванки, бо всі це добре знають і відчувають, що такий стан, який тепер в Европі існує, вдержатися довго не може. Ніякі пакти про ненапад, ні ніякі вступи до Ліґи Націй не вратують СССР, бо він мусить розложитися з середини, якщо не приспішить його кінця воєнний конфлікт, чи яке міжнароднє потрясення. А на його розвалинах мусить наново відродитись дійсна самостійна українська держава. Революційний відрух на землях Західньої України, звернений проти Польщі, вказує виразно, куди і до чого ті землі змагають. Знову судьба українських земель під іншими займанщинами залежатиме головно від того, що буде з Києвом і Львовом.

Оте міжнароднє положення і пекло, що його створили окупанти на наших землях, заставляють Українців у краю і на іміґрації звернути всю свою увагу на скріплення української відпорности, на те, щоб з кожного нашого кроку було видно, що дух нашого народу боєвий, та що спокій на українських землях може бути окуплений тільки державною самостійністю і соборністю України.

Витаючи наш Рідний Край і склонюючи наші голови перед учинками наших геройських синів, передаємо разом з тим привітом запевнення всесторонньої допомоги визвольним змаганням нашого народу.

II.

В СПРАВІ СВЯТКУВАННЯ ЮВИЛЕЮ СТОЛІТНІХ НАРОДИН ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

Цього року минає сто літ від народин ОСИПА ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА, одного з найбільших наших поетів, Сина нашої Буковини, першого редактора призначених для наших селян видань Тов. „Просвіта" у Львові, повістяря й поета, організатора українського шкільництва, Великого Українського Громадянина і Патріота.

Всюди, де тільки є до цього можність, святкує український нарід отой ЮВИЛЕЙ ФЕДЬКОВИЧА, влаштовуючи концерти, академії чи інші імпрези. Тільки там на рідній землі Федьковича, де він родився і працював, не зізволила окупантська румунська влада на святкування цього ЮВИЛЕЮ. І це накладає на нас, що живемо тут на землі Вашингтона, особливий обовязок віддати пошану Великому Українському Синови. Тому саме Обєднання закликає ввесь наш загал памятати за отсей ювилей в память ЮРІЯ ОСИПА ФЕДЬКОВИЧА і всюди вшанувати память Поета відповідними святочними виставами.

III.

В СПРАВІ ІНТЕРВЕНЦІЇ АМЕРИКАНСЬКОГО УРЯДУ У СОВІТІВ ЩОДО УМОЖЛИВЛЕННЯ ДАЛЬШОЇ ДОПОМОГИ ГОЛОДУЮЧИМ НА УКРАЇНІ. RESOLUTIONS.

WHEREAS, many American citizens have been receiving letters asking for help from their families in the famine-stricken regions in Soviet Ukraine; and

WHEREAS, the state of famine therein has been attested numberless times by eyewitnesses, including those who have but recently travelled through the Soviet Ukraine, as for instance, Mr. Harry Goldstein, of Elizabeth, New Jersey, who, returning from a recent visit to Soviet Ukraine, said to the "Elizabeth Daily Journal," September 12, 1934, "I do not see how conditions could be worse than they are now"; and

WHEREAS, the Russian Soviet Government,—as the Moscow report to the New York Times (October 25, 1934) attests,—bars such relief from reaching the victims of the famine, under the pretext that such famine relief has no foundation in the actual need and is merely a form of anti-Soviet propaganda; and

WHEREAS, the Swiss Foreign Minister, M. Motta, in his speech before the League of Nations Assembly, stated that according to the judgement of experts, the present Russian famine is not a passing, but, to all appearances, a lasting condition; and

WHEREAS, the International and Interconfessional Relief Committee for the Starving Districts of the Soviet Union,—the president of which is Cardinal Innitzer, Archbishop of Vienna, the vice-presidents of which are: Dr. D. Feuchtwang, the Chief Rabbi of Vienna, and Dr. Erich Stoekl, the Head of the Lutheran Church of Austria, — in its recent letter, dated October 15th, 1934, states that "the latest news to reach us, almost daily, from the Soviet Ukraine and from other districts of the Soviet Union affected by the famine, unfortunately leaves no doubt that, in view of the destruction of a great part of this year's crop through the drought, a most terrible famine calamity has already begun, and that a wholesale dying-off of people in these districts will, in the near future, again take place"; and

WHEREAS, quite recently the Chief Rabbi of France, the Chief Rabbi of Paris, and great number of prominent Jews living in Western Europe, have published an appeal for the victims of the famine in the Soviet Union;

BE IT THEREFORE RESOLVED, by the Supreme Officers of the United Ukrainian Organizations of the United States, assembled in Jersey City, New Jersey, on October 27, 1934,

THAT, an appeal be made to the United States Government to use its good offices to prevail upon the Soviet government to permit the continuation of the humanitarian activities of American citizens and residents towards helping their families suffering from famine in the regions under the Soviets.

IV.

В СПРАВІ ІНТЕРВЕНЦІЇ ЛІҐИ НАЦІЙ У СОВІТІВ У ПОВИЩІЙ СПРАВІ.

До Ліґи Націй вислано письмо, подібне до того, що його вислано до американського уряду.

V.

ПРОТЕСТ У СПРАВІ ЗАБОРОНИ СВЯТ В ПАМЯТЬ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА.

(Вислано на руки румунського міністра закордонних справ).

VI.

В СПРАВІ ВІЙСЬКОВОГО ВИШКОЛУ.

Вислухавши реферат про потребу організації Військово-Технічного вишколу, Виконавчий Комітет Обєднання одобрює постанови нарад представників преси й організацій, позваті у Филаделфії дня 9. вересня на нарадах, скликаних заходами У. С. Громади. Комунікат буде в цілости уміщений в українській пресі (гляди „Свобода", ч. 218 з 18 вересня). З цього подається тепер для пригадки ось що:

Після реферату в справі поширення військової освіти та по основній дискусії, присутні на нарадах дійшли до слідуючих заключень:

1. Одною з головних причин нашої невдачи в державному будівництві в минулому була недостача військово-вишколених людей та мале розуміння військової освіти серед мас нашого народу, як у старому краю так і на еміґрації.

2. Після світової і визвольної війни, наслідком нестерпного політичного терору окупантів на наших землях та заборони науки військового для нашої молоді, цей стан погіршився до тої міри, що в майбутній, може й недалекій, війні, наша молодь і ціла нація буде виставлена на неминучу масакру, не маючи ніяких оборонних засобів.

3. На еміґрації в Злучених Державах наша молодь не заступлена в американській армії таким числом, яке відповідало би скількости нашої іміґрації.

4. Ширити свобідно військову освіту та вести працю над теоретичним і практичним підготуванням вищого військового проводу можна під теперішню хвилю тільки в Америці. Для успішного переведення цього діла треба скоординованої праці українських військово-атлетичних і гімнастичних організацій у Злучених Державах, які задержуючи вповні незалежним свій внутрішній устрій, підлягалиг щодо військового обучення одному центральному проводови, для заведення одностайности в навчанню, команді та загальній організації відповідно до схеми військових одиниць.

5. Створенням такого проводу має занятися Управа Стрілецької Громади, дібравши до цього потрібне число фаховців.

Згідно з наведеними заключеннями, всі присутні представники організацій і преси уповноважнили Управу Громади видати слідуючу заяву:

„Українська Стрілецька Громада подає до відома громадянства, що поширює обсяг своєї діяльности на поле військової освіти. Ту, таку важну працю можливо виконати тільки при тісній співпраці усього зорганізованого громадянства та преси. Працю ту вважаємо теж одним із засобів обєднання наших сил в Америці для несення реальної помочи повному визволенню рідного краю.

„У звязку з тим уважаємо за потрібне підкреслити, що теперішня важна хвиля вимагає від нас морального піднесення всього нашого громадського життя і недопущення до нього таких метод партійної чи групової боротьби, які виявляються в некультурних виступах одиниць чи груп, у слові чи ділі".

В звязку з цими постановами управа Обєднання взиває всі військово-атлетичні організації в Злучених Державах вступити негайно в порозуміння з Управою У. С. Громади.

VII.

В СПРАВІ УКРАЇНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА В АМЕРИЦІ.

Виконавчий Комітет Обєднання вважає, що розвій українського летунства під теперішню хвилю можливий тільки в Америці і є злучений з великими користями для нашої тутешньої молоді, як теж буде важним чинником у нашій визвольній боротьбі. Супроти цього закликує українське громадянство піддержати організацію летунських шкіл.

Та Виконавчий Комітет є тої думки, що організація летунських шкіл мусить бути ведена організовано під одним відповідальним проводом.

VIII.

ДЛЯ ДОБРА МОЛОДІ.

Для успішного організування тут роджені нашої молоді й придержання її при українстві, являється доконче потрібним порозуміння в цій справі української преси в Америці як теж більша культурна й релігійна толеранція з боку старшого громадянства.

IX.

В СПРАВІ ЗВОРОТУ ДО РІЛІ.

Визнаючи потребу допомогти тим нашим безробітним, які бажалиб працювати на ріллі, Виконавчий Комітет Обєднання постановляє доручити Екзекутиві Обєднання вжити всіх заходів, щодо орґанізації пляново поселення наших безробітних на ріллю, як теж добутя для них від уряду чи інших установ допомоги на ту ціль.

Посередник подружа.

— Вірте мені, той пан Крапульський солідний чоловік. Дійсно, варта його поручити!

— Таж передучора в ночі я бачив його в барі з кількома жінками.

— То не може бути! Він щойно вчора вийшов з арешту!

ЩО НАЙБІЛЬШЕ ЧИТАЮТЬ У ШВЕЦІЇ.

Еміль Норд, шведський письменник, мав недавно в Упсалі відчит про свої досліди, що найбільше читають у Швеції. Три роки працював над тим, щоби довідатися, що й яких письменників читає 4,000 шведських родин. Кожна родина має пересічно 27 книжок і три часописи. Найчастіше в шведських родинах Біблія. Коли відрахувати ще які книжки кухарські та лікарські, які приходять безплатно, то після Святого Письма приходить „Геста Берлінгс" Зельми Лягерлеф, Лютерів „Малий Катехизм", Шведський устрій і „Вовк" Джека Лондона. Що торкається популярности дальших письменників, то на першому місці є Стріндберґ із своїми творами, на другому Сельма Лягерлеф із „Гестою Берлінгсом". Ця книжка мабуть найпопулярніша в Швеції. Чужинні письменники заступлені в такому порядку: Джек Лондон, Віктор Гіґо, Олександер Діма, Чарлз Дікенс, Ганс Хр. Андерсен, Еміль Золя та Редіярд Кіплінг.

Жінка пана Копистки вернулася з купелів. Напередодні приїзду прислала телеграму, що завтра приїздить.

Як вернулася, спиталася чоловіка:

— Тобі було сумно, як мене не було?

На це чоловік:

— Ну, зпочатку, то як-так, але вчора, але вчора...

Не тратить надії.

Жінка (до чоловіка): А ти драбуго! То ти пропив усю платню?! Що тепер робитимеш?

Чоловік: Не бійся, жінко! Власник бару дасть мені на борг!

Пан Клюсочка запустив бороду. Стрічає знайомого та питається:

— Чи мені добре з бородою?

— Певно! Зараз видно менше лице!

Питання й відповідь.

Ґезеніюса (1786—1842), славного теольоґа, професора та знавця жидівської літератури, спитався раз хтось, чому анґели, яких праотець Яків бачив у сні, вилазили та злазили по небесних драбинах, замісць покористуватися своїми крилами. Ґезеніюс відповів:

— Над цим я, признаюся, ще й не призадумувався. Та, певно, вони тоді пірилися.

АНГЛІЙСЬКА ВІДПОВІДЬ НА ЗАЯВУ МІНІСТРА БЕКА

Заява польського міністра справ закордонних, Бека, в Женеві в справі меншостей стрінулася з дуже живим відгомоном в англійській пресі. Опінію англійського загалу (й уряду) дуже влучно зясував сер Джан Саймон у своїй відповіді міністрові Бекови. Англія не признає односторонного зривання договорів, а ще до того таких, під якими фігурує підпис Великої Британії.

Першу вістку про „женевську бомбу“ подав у Лондоні вечірній часопис „Івнінґ Нюс“ (13 вересня) під заголовком „Потрясення для Союза Націй — Польща відмовляється бути надалі звязаною меншостевими договорами“. Між іншим пише кореспондент: „У Женеві дуже поважно задивляються на поступок Польщі, яка відмовилася від виповнювання договорів з року 1919. **Польща одержала свою незалежність після війни, на мировій конференції, під умовою підписання цього договору**“. (Підчеркнення „Івнінґ Нюс“).

„Морнінґ Пост“ (14 вересня) подає довшу статтю, в якій обговорюється заяву міністра Бека. Наголовок статті: „Сер Джан Саймон відповість“. Далі великим друком: „Відмова дальшої охорони меншостей у межах Польщі викликала в Женеві здивування. Міжнародний нагляд над виконанням меншостевих прав — це умова, на підставі якої аліянти після війни признали Польщі незалежність“.

„Дейлі Телеграф“ (14 вересня) пригадує, що „згідно з арт. 12 цього договору (меншостевої конвенції) Польща зобовязалася, що справи, які відносяться до расових, релігійних і мовних меншостей, будуть підлягати міжнародній контролі і будуть стояти під охороною Союза Націй. Їх не сміється зміняти без згоди більшости членів Союза Націй“. Далі повідомляє кореспондент цього денника, що сер Джан Саймон наміряє гостро відповісти міністрові Бекови.

Довшу статтю про меншостеві справи, а також окрему передовицю про меншостеві справи помістив „Таймс“ (14 вересня) під заголовком „Меншості. — Відповідальний крок Польщі. — Виповідження охоронного договору. — Відмовлення від співпраці з Союзом Націй“. Стаття розводиться в подробицях над жаданням Польщі і над леґальністю такого жадання.

„Менчестер Ґардіен“ (14 вересня) має свої власні думки. Він каже: „Існує загальне переконання, що польський і німецький уряд ідуть рука в руку в цій (меншостевій) справі. Обидва уряди недавно заявили між собою, що вони є заінтересовані в долі меншостей у межах обидвох держав. Така заява не буде ніякою несподіванкою, коли між ними існує якийсь тайний договір у тій справі. Перед заключенням німецько-польської дружби відмова польського міністра справ закордонних була би викликала бурливі протести зі сторони Німців. Сьогодня нема ніяких протестів. Німці приняли заяву зовсім спокійно і без протестів“. „Менчестер Ґардіен“ не вдоволений також з постанови міжнародньої організації меншостей. Підозріває, що вона стає німецьким знаряддям. „Також і відгук офіціяльного представника міжнародньої організації меншостей не був таким, як можна було сподіватися. Він видав дуже водою підпущену деклярацію, в якій говориться, що Союз Націй надалі зобовязаний займатися меншостевими справами“.

Промова сер Джана Саймона, виголошена наступного дня по заяві міністра Бека, викликала бурю признання в Англії. „Івнінґ Нюс“ (14 вересня) пише на першій сторінці великими буквами: **„Сер Джан Саймон дає Польщі науку“**. Підтитул: „Пригадує пороблені нею зобовязання. — Мирових договорів не можна нехтувати“. Опісля наступає текст промови сер Джана Саймона в Женеві, в якій він між іншим каже: „Держава, яку я заступаю, підписала разом з іншими сторонами польський меншостевий договір. У тому договорі Польща приняла зобовязання, що Союз Націй стає гаран-тором охорони національних меншостей. Умов арт. 93 Мирового Договору не можна нехтувати“.

Морнінґ Пост“ (15 вересня) обговорює промову сер Джана Саймона в статті під заголовком „Нагана для Польщі“. Стаття починається словами: „Польща одержала сьогодня, підчас отвертого засідання зборів, нечуване досі на міжнародній арені напімнення зі сторони представників Великої Британії та Франції. Це була відповідь на вчорашне відмовлення міністра Бека від дальшої співпраці з Союзом Націй у справі охорони меншостей“. Дальше йде переповідження знаменної промови сер Джана Саймона, про яку розписалися всі часописи без винятку.

„Нюс Кронікл“ (15 вересня) дає своїй передовій статті трохи драстичний наголовок: Польща попала в шал“. У статті говориться: „Польща зле записана в Союзі Націй; а цей останній поступок, висказаний так отверто, завершує її злобну політичну карієру, до якої належить часте ломання договорів. Цей арґумент, що деякі інші держави з меншостевим населенням не є звязані ніякими зобовязаннями і надзором над ними, ще не звільняє Польщі в ніякому разі від питомих для неї зобовязань. Закон не прощає злочину, хочби він був поповнений у цили усунення дійсного, чи неіснуючого боляка“.

В меншостевих справах появилося в денній пресі багато отвертих листів. В „Таймсі“ з дня 20 вересня пише про ті справи лорд Дікінсон, який усе цікавився долею меншостей, особливо українців. Дня 21 вересня появився в тому ж деннику лист проф. Ґілберта Морая, бувшого члена британської делеґації, яка брала участь у складанню меншостевих договорів. В шотляндському деннику „Скатсмен“ (Единборо, 24 вересня) і в „Болтон Івнінґ Нюс“ (Болтон) появились отверті листи Українського Бюра в Лондоні і т. п. Справа національних меншостей напевно знайде ще дальший відгук і в англійському парляменті, коли він тільки зійдеться на осінню сесію в листопаді. — (Укбюро, Лондон).

НЕЗАГНУЗДАНИЙ ТАРЗАН. (105).

Copyright, 1932, by Edgar Rice Burroughs, Inc. Distributed by United Feature Syndicate, Inc.

Тарзан схопив короля малп так сильно, що він міг легко зломати йому руку. Ґо-лат був безсильний. „Я Тарзан з малп!“ — крикнув Тарзан. „Чи Тарзан має танцювати в мирі, чи має вбивати?“ „Я вбю!“ — ще далі кричав Ґо-лат.

Скоро, як кіт, Тарзан розмахнув великою бестією понад своє ребро та кинув ним до землі. „Я Тарзан, король усіх малп!“ — він кричав далі. „Чи має бути мир?“ Ґо-лат у гніві скочив знову на рівні ноги та знову кинувся з ревом на Тарзана.

Тарзан стрінув його знов одним несподіваним схопом, котрого дурний самець не знав і котрому він не міг запобігти. Цей схоп та упадок короля викликав велику радість серед зацікавленої публики малп, а дівчина почала сумніватися в божевіллі Тарзана.

Видно було, що він був зовсім безпечний між малпами, коли кинув Ґо-латом понад свою голову, а потім викинув його далеко, неначе із швіґалки. Король упав на голову і лежав непорушно. Потім Тарзан ще раз крикнув, що він хоче мати спокій.